

Sygn. akt I Ca 109/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 maja 2023 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu I Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący Sędzia Katarzyna Powalska

Sędziowie: Barbara Bojakowska

J. S. (1)

Protokolant Elwira Kosieniak

po rozpoznaniu w dniu 10 maja 2023 roku w Sieradzu

na rozprawie

sprawy z powództwa J. S. (2) i R. M.

przeciwko (...) Niestandaryzowanemu Sekurytyzacyjnemu Funduszowi Inwestycyjnemu Zamkniętemu w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Rejonowego w Wieluniu VIII Zamiejskowy Wydział Cywilny w P.

z dnia 28 grudnia 2022 roku, sygn. akt VIII C 80/22

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od powodów J. S. (2) i R. M. solidarnie na rzecz pozwanego (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W. 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie poczynając od 18 maja 2023 roku do dnia zapłaty.**

Sygn. akt I Ca 109/23

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sądu Rejonowego w Wieluniu z dnia 28 grudnia 2022 roku wydanym w sprawie VIII C 80/22 z powództwa J. S. (2) i R. M. przeciwko (...) Niestandaryzowanemu Sekurytyzacyjnemu Funduszowi Inwestycyjnemu Zamkniętemu z siedzibą w W. o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności oddalono powództwo (pkt 1. wyroku) oraz zasądzono solidarnie od powodów na rzecz pozwanego 5.417,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty (pkt 2. wyroku).

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu o następujące ustalenia i wnioski:

Powodowie w akcie notarialnym z dnia 11 września 2009 roku poddali się egzekucji jako poręczyciele z tytułu pożyczki udzielonej B. S. (1) przez Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo – Kredytową W. w M.. Wobec niespłacenia pożyczki w całości wierzyciel wystąpił z wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu klauzuli wykonalności, co nastąpiło w dniu 23 kwietnia 2012 roku. W dniu 13 sierpnia 2012 roku został złożony wniosek o wszczęcie egzekucji do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Bielsku - Białej R. Ł. sygn. akt Km 6289/12. Postępowanie zostało umorzone przez Komornika w dniu 18 lipca 2016 roku.

Z uwagi na problemy finansowe Komisja Nadzoru Finansowego ustanowiła Zarządcę Komisarycznego Kasy, a następnie w dniu 18 czerwca 2015 roku podjęła decyzje o przejęciu (...) przez (...) S.A na podstawie art. 74 c ust. 7 ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo - kredytowych z 5 listopada 2009 roku.

Następnie został złożony do Sądu Rejonowego w Bytomiu o nadanie klauzuli wykonalności z uwagi na przejście uprawnień na (...) Bank (...) S.A. Sąd Rejonowy w Bytomiu w dniu 8 sierpnia 2017 roku w sprawie I Co 1392/17 nadał klauzule wykonalności aktowi notarialnemu z dnia 11 września 2009 roku na rzecz (...) Bank (...) S.A. w W. w stosunku do dłużników J. M. i R. S..

W dniu 13 lutego 2018 roku został złożony do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w B. J. W. wniosek o wszczęcie egzekucji. Postępowanie prowadzone było pod sygn. akt Km 348/18.

Następnie została zawarta między pozwanym a (...) SA. umowa przelewu wierzytelności obejmująca roszczenia z umowy pożyczki zawartej przez B. S. (2). W dniu 9 czerwca 2020 roku pozwany złożył do Komornika J. W. wniosek o kontynuowanie postępowania egzekucyjnego na podstawie art. 804 kpc.

W dniu 6 maja 2021 roku pozwany złożył wniosek do Komornika o przekazanie sprawy do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Wieluniu D. K. wraz z wnioskiem o wszczęcie postępowania egzekucyjnego z nieruchomości. Obecnie Komornik D. K. prowadzi egzekucje pod sygn. akt Km 1102/21.

Sąd Rejonowy doszedł w pierwszej kolejności do przekonania, że egzekwowana wierzytelność nie jest przedawniona, gdyż do pierwszego przerwania biegu przedawnienia doszło w momencie złożenia wniosku, a następnie wydania postanowienia przez Sąd Rejonowy w Bytomiu 23 kwietnia 2012 r. w sprawie o sygn. akt I Co 1703/12. Następnie, bieg terminu przedawnienia został przerwany przez złożenie wniosku z 13 sierpnia 2012 r. o wszczęcie postępowania egzekucyjnego. Kolejną czynnością, która przerwała bieg przedawnienia był wniosek o nadanie klauzuli wykonalności z uwagi na przejście uprawnień i następnie wydania przez Sąd Rejonowy w Bytomiu w dniu 8 sierpnia 2017 r. postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności sygn. akt. I Co 1392/17. Kolejno w dniu 13 lutego 2018 r. został złożony wniosek do komornika o wszczęcie postępowania egzekucyjnego. Sąd I instancji zważył, że wbrew twierdzeniom strony powodowej, postępowanie egzekucyjne prowadzone pod sygn. akt Km 348/18 nie zostało umorzone, gdyż nie wynika to z akt komorniczych. Sąd dodał również, że powoływana przez powodów regulacja dotycząca przejęcia (...) w M. przez (...) nie została uznana za niekonstytucyjną, wobec czego powództwo podlegało oddaleniu.

Apelację od tego orzeczenia wywiódł pełnomocnik powodów, zaskarżając je w całości. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

- naruszenie prawa materialnego przez jego niewłaściwe zastosowanie, a to art. 123 § 1 pkt 1 k.c. polegające na przyjęciu, iż nie dochodzi do przerwania biegu przedawnienia w wyniku umorzenia postępowania egzekucyjnego, a następnie jego wszczęcia przez nabywcę wierzytelności niewskazanego w tytule egzekucyjnym,
- naruszenie prawa procesowego, mającego wpływ na treść orzeczenia, a to art. 826 k.p.c. przez przyjęcie, iż w wyniku cesji wierzytelności wskazanej w tytule egzekucyjnym i następnego wstąpienia nowego wierzyciela w trybie przewidzianym w art. 804¹ k.p.c. nie dochodzi do umorzenia postępowania egzekucyjnego prowadzonego z wniosku zbywcy wierzytelności,

- błąd w ustaleniach faktycznych, mający wpływ na treść orzeczenia, polegający na przyjęciu, iż skutkiem postanowienia z 9.12.2021 r. Komornika Sądowego przy S.R. w B. G. S. – sygn. akt KM 348/18 nie było umorzenie postępowania.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci aktu notarialnego z dnia 11.09.2009 r., Rep. A nr 6959/2009 sporządzonego przez notariusza A. S. w Kancelarii Notarialnej w P. i zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Bytomiu z dnia 23.04.2012 r. w sprawie I Co 1703/12 w stosunku do powodów, lub uchylenie zaskarżonego wyroku do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów poniesionych kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W odpowiedzi na apelację, strona pozwana wniosła o jej oddalenie oraz o zasądzenie od powodów solidarnie na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z należnymi odsetkami ustawowymi za opóźnienie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Kontrola instancyjna zaskarżonego wyroku doprowadziła Sąd Okręgowy do wniosku o trafności rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego. Niemniej jednak, z uwagi na fakt, że sąd II instancji jest również sądem merytorycznym, koniecznym było ponowne przeanalizowanie ustalonego w sprawie stanu faktycznego, pod kątem mających zastosowanie przepisów prawa materialnego. Kontrola ta, choć nie podważyła trafności zaskarżonego orzeczenia, skutkuje koniecznością zaakcentowania na łamach niniejszego uzasadnienia pewnych okoliczności, którym Sąd I instancji nie nadał odpowiedniej rangi w pisemnym uzasadnieniu wyroku.

W pierwszej kolejności należy podkreślić, że nie budzi wątpliwości Sądu Okręgowego, iż pierwsza przerwa biegu terminu przedawnienia przedmiotowej wierzytelności nastąpiła z momentem, kiedy to nadano klauzulę wykonalności aktowi notarialnemu z dnia 11.09.2009 r. Następnie, wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego do Komornika złożył pierwotny wierzyciel – (...). Na skutek tego wniosku, toczyło się postępowanie egzekucyjne prowadzone przez Komornika Sądowego R. Ł. pod sygn. Km 6289/12, które w stosunku do wierzycielki głównej (B. S. (3)) zostało umorzone 20 listopada 2015 r. Z kolei w odniesieniu do powodów (J. S. (2) i R. M.) postępowanie to zostało umorzone dnia 18 lipca 2016 r. wskutek pierwotnego wniosku dłużniczki na podstawie ówczesnie obowiązującego art. 825 pkt 3 k.p.c. Umorzenie to oznaczało zakończenie pierwotnego postępowania egzekucyjnego w myśl przepisów Kodeksu cywilnego dotyczących przedawnienia roszczeń, zatem spowodowało rozpoczęcie biegu przedawnienia na nowo (art. 124 k.c.). Wyjątkiem w tym zakresie było bowiem jedynie umorzenie z mocy samego prawa (ówczesny art. 823 k.p.c.). Nie budzi również wątpliwości Sądu, iż w rozpoznawanej sprawie ma zastosowanie trzyletni okres przedawnienia, albowiem dochodzona wierzytelność stwierdzona jest aktem notarialnym, nie ma zatem zastosowania przepis art. 125 k.c., zaś wierzytelność wynikała z prowadzenia działalności gospodarczej.

Powstaje zatem na tym gruncie zagadnienie czy postępowanie egzekucyjne toczące się na wniosek wierzyciela, który na skutek czynności prawnej utracił status wierzyciela, ma znaczenie dla biegu przedawnienia egzekwowanej wierzytelności.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych funkcjonował pogląd, zgodnie z którym wniosek o wszczęcie egzekucji nie przerywa biegu przedawnienia, jeżeli komornik umorzył postępowanie egzekucyjne na wniosek wierzyciela, który w toku tej egzekucji dokonał przelewu egzekwowanej wierzytelności (por. wyrok SN z 19 listopada 2014 r. , II CSK 196/14, Lex nr 1622306). Należy jednak zauważyć, że kanwą wypracowania takiego twierdzenia było zbycie przez bank wierzytelności stwierdzonej, zaopatrzonej w klauzulę wykonalności, bankowym tytułem egzekucyjnym. Argumentowano wówczas, że następca prawny wierzyciela, którym był bank, uzyskuje przez umowę przelewu jedynie prawo do wierzytelności objętej dotychczasowym tytułem wykonawczym, a nie

uprawnienie do kontynuowania wszczętego wcześniej przez inny podmiot postępowania. Nabywca wierzytelności niebędący bankiem powinien uzyskać sądowy tytuł egzekucyjny, a następnie klauzulę wykonalności, nadanie bowiem bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności na rzecz nabywcy wierzytelności niebędącemu bankiem nie jest dopuszczalne (por. uchwała Sądu Najwyższego z 2 kwietnia 2004 r., III CZP 9/04, (...) 2005, nr 6, poz. 98). Tak więc, z racji następstwa prawnego, o którym mowa, prawo stwierdzone w tytule egzekucyjnym na rzecz dotychczasowego wierzyciela wygasa wskutek przejścia na inny podmiot, a tym samym wygasa uprawnienie do prowadzenia postępowania egzekucyjnego przez pierwotny podmiot. Zatem skutki, jakie wiązały się z prowadzeniem postępowania egzekucyjnego odnoszą się do występujących w tym postępowaniu podmiotów i tytułu wykonawczego, na podstawie którego egzekucja była prowadzona. Sąd Okręgowy rozpoznający niniejszą apelację aprobuje w pełni takie stanowisko.

Kapitałne znaczenie wobec powyższego, na gruncie przedmiotowej sprawy, ma jednak zakres następstwa prawnego (...) w stosunku do poprzednika – (...), a tym samym sposób nabycia prawa do wierzytelności. Okoliczność ta wynika bowiem z wydania decyzji Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 18 czerwca 2015 r. o przejęciu (...) w M. przez (...) S.A. z siedzibą w W.. Podstawą powyższego przejęcia był bowiem art. 74c ust. 4 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych. Zgodnie z treścią tegoż przepisu „w przypadku braku zgody innej kasy na przejęcie kasy lub braku możliwości przejęcia kasy przez inną kasę, Komisja Nadzoru Finansowego, uwzględniając potrzebę ochrony stabilności rynku finansowego i bezpieczeństwa środków zgromadzonych na rachunkach kasy, może podjąć decyzję o przejęciu kasy albo o przejęciu wybranych praw majątkowych lub wybranych zobowiązań kasy przez bank krajowy albo instytucję kredytową, za ich zgodą, albo decyzję o likwidacji kasy”. W realiach decyzji z 18 czerwca 2015 r. przejęcie (...) przez (...) miało zatem charakter tzw. sukcesji generalnej. (...) wstąpił w całość praw i obowiązków przejmowanej spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej i stał się jej następcą prawnym. Odróżnić zatem należy sytuację „zwykłej” cesji wierzytelności i to na gruncie bankowego tytułu egzekucyjnego od wstąpienia w całość praw i obowiązków przejmowanego podmiotu przez inny podmiot w myśl przepisów ustawy o (...). W ocenie Sądu Okręgowego, skutek przerwy w biegu przedawnienia wierzytelności w odniesieniu do (...) odnosił się zatem również w stosunku do następcy z sukcesji generalnej, tj. (...), a skoro umorzenie egzekucji przez komornika z 18 lipca 2016 r. nie nastąpiło na podstawie art. 823 k.p.c. bieg terminu przedawnienia zaczął bieg od początku. Należy więc uznać, że w tych okolicznościach na gruncie przejęcia (...) w całości przez Bank (...), następca wszedł w tę samą sytuację, w jakiej byłby jego poprzednik prawny do chwili przejścia wierzytelności, stąd też został objęty skutkami przerwy biegu przedawnienia.

Warto też zauważyć, że w dacie zarówno wydania powyższej decyzji (...) jak i umorzenia postępowania egzekucyjnego w odniesieniu do powodów z 2016 r., nie obowiązywał jeszcze przepis art. 804¹ k.p.c. (wszedł w życie z dniem 8 września 2016 r.). Przepis ten stanowił, że „w razie przejścia egzekwowanego uprawnienia na inną osobę po wszczęciu postępowania egzekucyjnego osoba ta może wstąpić do postępowania na miejsce wierzyciela za jego zgodą, o ile przejście będzie wykazane dokumentem urzędowym lub dokumentem prywatnym z podpisem urzędowo poświadczonym”. Z tego powodu, 16 lutego 2018 r. następca pierwotnego wierzyciela – (...) – wystąpił do Sądu Rejonowego w Bytomiu z wnioskiem o ponowne nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu z 11.09.2009 r. w trybie art. 788 k.p.c. i złożył jako „nowy” wierzyciel wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, inicjujący takowe postępowanie, a prowadzone przez Komornika Sądowego J. W. pod sygn. akt Km 348/18. Zdaniem Sądu Odwoławczego, skutek przerwania biegu przedawnienia na mocy tych czynności odnosi się więc do (...) jako następcy pierwotnego wierzyciela z sukcesji generalnej. Na tym etapie należy zatem traktować wierzyciela (...) tak samo jak pierwotnego wierzyciela.

Wreszcie, 24 września 2019 r. doszło do cesji praw z wierzytelności na rzecz pozwanego (...) Niestandardyzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego. Warto zauważyć, że cesja ta odbywała się już pod rządami art. 804¹ k.p.c. Również kształtujące się w ostatnich latach orzecznictwo wyraźnie wskazuje na to, że skutki przerwy biegu przedawnienia wywołanej przez zbywcę wierzytelności odnoszą się z zasady także do cesjonariusza. Nabywa on wierzytelność w takim kształcie, w jakim przysługiwała ona zbywcy, także pod względem „stanu” jej przedawnienia. W konsekwencji, jeżeli bieg terminu przedawnienia uległ przerwaniu, cesjonariusz - wstępując w tę samą sytuację, w

której w chwili zbycia wierzytelności pozostawał cedent - zostaje objęty skutkami tej przerwy. Innymi słowy, zgodnie z ogólnym założeniem, fakt zbycia wierzytelności pozostaje z zasady bez wpływu na bieg terminów przedawnienia oraz skutki zdarzeń kształtujących ten bieg, które nastąpiły przed dokonaniem cesji. W konsekwencji, jeżeli bieg terminu przedawnienia uległ przerwaniu, cesjonariusz - wstępując w tę samą sytuację, w której w chwili zbycia wierzytelności pozostawał cedent - zostaje objęty skutkami tej przerwy (por. wyrok SN z 23.02.2022 r., (...) 2/22, LEX nr 3403435 i wyrok SA w Gdańsku z 8.11.2017 r., I ACa 93/17, LEX nr 2645183).

Rację ma skarżący o tyle, o ile wskazuje na wcześniejsze orzecznictwo sądów, które szło w kierunku takiej interpretacji, iż do przerywania biegu przedawnienia nie wystarczy identyczność wierzytelności, albowiem niezbędna jest identyczność osób, na rzecz których/przeciwko którym dana czynność, obiektywnie zdolna do przerywania przedawnienia, została dokonana (por. wyrok SN z 19.11.2014 r., II CSK 196/14, OSNC 2015, nr 12, poz. 145). Warto jednakże zwrócić uwagę iż orzecznictwo to odnosiło się do sytuacji, gdy tytułem wykonawczym był bankowy tytuł egzekucyjny a cesja praw z przysługującej bankowi wierzytelności następowała na podmiot niebędący bankiem, co omówiono wyżej. W niniejszej sprawie z taką sytuacją nie mamy do czynienia. Ponadto, orzecznictwo to kształtowało się w czasie, gdy nie obowiązywał jeszcze przepis art. 804¹ k.p.c. R., w ocenie Sądu przelew wierzytelności z (...) na pozwanego nie skutkował zniweczeniem skutków przerwy biegu przedawnienia dla pozwanego Funduszu jako cesjonariusza. Pozwany wstąpił bowiem do postępowania egzekucyjnego w miejsce dotychczasowego wierzyciela – (...), za jego zgodą, co potwierdził postanowieniem z dnia 9 grudnia 2021 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Bytomiu. W żadnym razie nie oznacza to unicestwienia bytu toczącej się egzekucji, wbrew twierdzeniom apelującego. Od czasu zatem gdy od 2018 toczy się postępowanie egzekucyjne z wniosku (...) przeciwko powodowi, mamy do czynienia de facto z jednym i tym samym postępowaniem egzekucyjnym i nie ma przerywania ciągłości, która mogłaby skutkować upływem terminu przedawnienia.

Finalnie należy odnieść się do oceny prawnej i skutków płynących z postanowienia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym G. S. z 9 grudnia 2021 r., który wraz z uwzględnieniem skutecznego wstąpienia nowego wierzyciela (pозwanego), ustalenia i rozliczenia kosztów postępowania, przekazał sprawę Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym w Wieluniu D. K. na podstawie art. 773¹ k.p.c. w związku ze zbiegiem egzekucji. Wyraźnie należy zauważyć, że czynność ta nie jest tożsama z zakończeniem postępowania w myśl przepisów Kodeksu cywilnego dotyczących przedawnienia. Czynność ta ma charakter jedynie proceduralno-techniczny i dotyczyła zmiany organu egzekucyjnego, z uwagi na przewidzianą w Kodeksie postępowania cywilnego właściwość komornika w przypadku egzekucji z nieruchomości. Postępowanie to zatem w dalszym ciągu toczy się (pod inną sygnaturą i prowadzone jest przez innego komornika) i wbrew twierdzeniu skarżącego – nie zostało umorzone. Nie można więc wiązać przekazania akt innemu komornikowi z umorzeniem postępowania z wniosku (...), jak sygnalizuje to skarżący w wywiedzionej apelacji. Powyższy wywód prowadzi do niebudzącego wątpliwości wniosku, iż przedmiotowe roszczenie nie jest przedawnione.

Wobec powyższego, apelacja jako całkowicie bezzasadna, na podstawie art. 385 k.p.c. podlegała oddaleniu, o czym orzeczono jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

Ponieważ skarżąca strona powodowa przegrała w całości sprawę w postępowaniu odwoławczym, w myśl art. 98 § 1 k.p.c. w punkcie 2. wyroku zasądzono solidarnie od powodów na rzecz pozwanego 2.700,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym wraz z odsetkami ustalonymi od dnia 18 maja 2023 roku do dnia zapłaty (art. 98 § 1¹ in fine k.p.c.). Wysokość zwracanych pozwanemu kosztów zastępstwa procesowego ustalono zaś w oparciu o regulacje § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.